

УДК 631.1:338.43

ЕКОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Бабан Т.О. к.е.н., доцент, Бавикіна Н.Д. здобувач ВО

Державний біотехнологічний університет

У роботі визначено сутність та роль екологічних інновацій для розвитку вітчизняного та світового сільського господарства, розглянуто напрямки розвитку екоінновацій, приклади еко-стартапів

У сучасному світі технології розповсюджені майже всюди. Нас оточує велике різноманіття, яке використовується і удосконалюється для подальшого полегшення роботи людині.

Застосування інновацій у сільському господарстві сприятиме виведенню аграрної галузі економіки на новий рівень, оскільки впровадження новітніх технологій дозволяє збільшити продуктивність, знизити собівартість виробництва, покращити якість і підвищити конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції.

Важливість екологічних інновацій або «екоінновацій» стала актуальною у наш час як ніколи. Попередні дослідження та практика екологічних ініціатив, як правило, зосереджувалися на боротьбі з забрудненням і діяльності зі зменшення відходів для суспільних благ і в сфері послуг.

Дослідники відзначають важливість екоінновацій, орієнтованих на такі практики, як ефективне використання ресурсів (Петренко Л. А.) і чистіше виробництво (Довгаль О. А., Довгаль Г. В., Колесник М. В., Касьянова Н. В., Чернишова Т. В.). Стратегія екологічних інновацій у цьому контексті означає набір дій і зобов'язань виробничих фірм для реалізації інновацій, які спрямовані та стимулюють сталий розвиток [1].

Новітні тенденції в сільському господарстві знаменують перехід до розумного землеробства й ефективного використання часу та ресурсів з одночасним зменшенням втрат врожаю [2].

Спочатку ми повинні визначити, що мається на увазі коли говорять «екоінновації». Екологічні інновації – це нововведення, які здійснюються в рамках впроваджених технологічних, організаційних або маркетингових інновацій у вигляді відповідних екологічних товарів, технологій, операцій виробництва, які сприяють зниженню або запобігають негативному впливу на довколишнє середовище, збалансуванню економічних, екологічних та громадських інтересів.

Наприклад у 2022 році Австралійська Компанія Data Farming запропонувала стартап, а саме: «Точне землеробство на базі хмарних технологій». Це метод, за яким фермери використовують точну кількість ресурсів, таких як вода, пестициди та добрива, щоб поліпшити якість і продуктивність врожаю. Різні ділянки землі на тому самому полі мають різні властивості ґрунту, отримують різне сонячне світло й мають різний нахил, а

цифрові рішення Компанії Data Farming дає фермерам змогу отримувати корисну аналітичну інформацію про їхні поля.

На теперішній час звичайні методи ведення сільського господарства нажаль призводять до тривалої ерозії ґрунту й утворення кірки на його поверхні. З чим і вирішила боротися нідерландська Компанія Freesoil. Її стартап направлений на поліпшення здатності ґрунту до відновлення. Компанія розробляє високоякісний екстракт компосту рослинного походження для ґрунту.

Коли екстракт компосту вноситься в ґрунт, він природним чином вибирається рослинами, що забезпечує його придатність для багатьох культур. Також регулярно додають у ґрунт мікроорганізми. Це поліпшує симбіоз між рослинами та мікробами і, зрештою, збагачує ґрунт поживними речовинами [2].

Також можна зазначити, що з 11 грудня 2023 року в м. Рівне (Україна), працює програма розвитку ООН (UNDP), за підтримки Глобального екологічного фонду (GEF), яка реалізовує інноваційний проект: «Сприяння сталому тваринництву та відновлення екосистем на півночі України», яка сприятиме веденню сталого сільського господарства та відновленню екосистем торфовищ.

Незважаючи на труднощі в роботі, даний проект робить впевнені кроки у напрямку відновлення землі та її сталого використання. Розпочали з перезвожених ділянок де буде вирощуватися енергетична верба, з неї зроблять пелети, гранули з дерева, що сприятиме відновленню якості ґрунтів. Планується також розведення кіз на вільному випасі на невеликій фермі. Це сприятиме збереженню біорізноманіття.

За словами в.о. менеджера проекту UNDP-GEF Інні Гоч проект є свідченням того, чого можна досягти, коли поєднують інновації з відданістю збереженню навколишнього середовища.

Окрім Рівненської області, проект орієнтований на Волинську, Житомирську, Київську, Вінницьку, Хмельницьку та Чернігівську області, які є ключовими для відновлення торфовищ та ведення тваринництва [3].

Отож ми можемо підвести підсумки стосовно екоінновацій в аграрному секторі. Прагнення людини збільшити результативність, за рахунок екстенсивного господарювання, нераціонального використання землі призвели до негативних екологічних наслідків, таким як погіршення стану навколишнього середовища, зростаючий небезпечний вплив на здоров'я людини, через їжу вирощену на пошкоджених полях [4].

Ситуація, на жаль, ускладнюється тим, що екологічні інновації впроваджуються у виробництво набагато рідше, ніж інші види інновацій, через специфічну форму. І саме тому процес впровадження екологічних інновацій в сфері сільського господарства повинен стати одним з пріоритетних напрямів державної політики в аграрній сфері.

Такі інновації сприяють, по-перше, поліпшенню екологічної ситуації та раціональному використанню природних ресурсів. А по-друге, людина більш виховано ставиться до навколишнього середовища і відносин екологічної свідомості, підвищенню якості продукції та життя населення.

З розвитком діяльності в області впровадження екологічних інновацій безпосередньо пов'язуються можливості отримання ряду конкретних переваг у вирішенні не тільки екологічних, але і економічних і соціальних проблем. Наприклад підвищення конкурентоспроможності продукції, вихід на зовнішні ринки збуту, збереження довкілля, підвищення якості життя населення сільських територій [4].

Безперечно, екоінновації специфічний пласт досліджень, можна навіть сказати один з найважчих, бо кожне навіть маленьке впровадження може мати великі наслідки.

Список використаних джерел

1. Айсель Ізмаїл гизи Н., Зайченко М. Екологічні інновації: підтримка сталого розвитку процесів, продуктів та послуг. Економіка та суспільство, № 46. 2022. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-37>

2. 10 найкращих тенденцій, технологій та інновацій у сільському господарстві за 2022 рік. URL: <https://mind.ua/publications/20250592-10-najkrashchih-tendencij-tehnologij-ta-innovacij-u-silskomu-gospodarstvi-za-2022-rik>

3. Інновації в сільському господарстві та збереженні екосистем на півночі України. United Nations Development Programme. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/innovatsiyi-v-silskomu-hospodarstvi-ta-zberezhenni-ekosystem-na-pivnochi-ukrayiny>

4. Перспективи еко-інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава 22 червня 2020). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. 204 с.

5. Шибасва Н.В., Бабан Т.О. Роль інноваційних технологій у прискоренні глобальної трансформації аграрної сфери на принципах сталого розвитку. Управління стратегіями випереджаючого інноваційного розвитку : монографія / за ред. к.е.н., доцента Ілляшенко Н.С. Суми : Триторія, 2020. С. 345-362.

УДК 631.1:338.43

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОІННОВАЦІЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Бабан Т.О. к.е.н., доцент, Титаренко М.Ю. здобувач ВО

Державний біотехнологічний університет

У роботі визначено роль екоінновацій у розвитку вітчизняного сільського господарства, визначено основні напрямки розвитку та впровадження екоінновацій, окреслено основні ефекти від впровадження екоінновацій у вітчизняному сільському господарстві.

Останніми роками в сільському господарстві з'явилися величезні інновації, які перетворюють галузь на більш ефективну та сталу, вагоме місце серед яких займають екоінновації. Акцент на екологічність всіх сфер діяльності це не просто тенденція, а стратегічно важливий аспект для збереження ресурсного потенціалу Землі, адже з кожним століттям кількість населення у